

IZ ISTORIJE KRIVIČNIH NAUKA

VIII O примени тачке 4. § 65. крив. закона^{56*}

М. и К. из Н. оптужени су што су заједнички отишли код куће П, пришли доклату где је спавао, па га секиром убили, конопцем везали за гушу и у Мораву бацили, одакле су га људи сутра дан мртва извадили.

Оптужени су дело признали пред истражном влашћу, а пред судом само га је К. порекао.

Од олакшавних околности узето је оптуженима добро владање тач. 4. § 59. крив. зак, а самом оптуженом М. и признање тач. 7. § 59. крив. зак. – Оптуженом К. није узето признање као олакшавна околност с тога, што је исто на претресу без узрока порекао, и по томе није остало онако како је предвиђено у тач. § 59. крив. зак.

Оптужени М. има као отежавну околност то, што је овим поступком погазио више дужности, – тач. 4. § 65. крив. зак, јер је убио свога таста код кога је у кући живео, док је међутим дужан био да га и од других брани.

С обзиром на све то првостепени суд је обојицу осудио на смрт пресудом својом од 23. септембра 1893. г. бр. 13.925.

По службеној дужности и по незадовољству оптужених апелациони суд размотрио је акта и пресуду првостеп. суда и нашао, да је пресуда првостепеног суда у осталом на закону основана, само што апелац. суд налази: да оптужени К. поред признате му олакшавне околности из тач. 4. § 59. крив. зак. има још и олакшицу кривице и признање тач. 7. § 59. крив. зак, јер је на испиту код истражне власти признао да је дело ово извршио. А да оптужени М. нема отежавну околност из тач. 4. § 65. крив. зак. као што је то првостепени суд узео, јер тиме што је убио свога таста није погазио више дужности *пошто никојим законом није стављено у дужност зету да свога таста мора поштовати и назвати*, као што је то у дужности жени према мужу и обратно и деци према оцу §§ 108. и 120. грађ. законика.

* Правник, 1894, стр. 252-255.

Осим тога апелациони суд налази да су оптужени строго кажњени и за то им је смртну казну ублажио са двадесет година робије у тешком окову. (Пресуда апелационог суда од 8. октобра 1893. г. бр. 2095).

Но по жалби државног тужиоца касациони суд примедбама својим од 9. новембра 1893. г. бр. 7995 поништио је пресуду апелационог суда из ових разлога:

1. што је оптуженом К. узео за олакшавну околност из тач. 7. § 59. крив. зак. признање кривице, кад је он учињено признање код иследне власти на претресу под бр. 13.925 пред судом порекао;
2. што није против оптуженога М. узео у оцену то: да је он код убијенога П. Као свога таста седео и живео на овога имању, према чему он има отежавну околност из тач. 4. § 65. крив. зак, кад је у овој тачци пом. закона и није казано према коме се именично односи повреда више дужности извршеним кажњивим делом;
3. што оптуженима није узео отежавну околност из тач. 1. § 65. крив. зак, јер се види, да су се за исто спремали и о њему размишљали;
4. што оптуженом М. није узео за отежавну околност и ону из тач. 3. § 65. крив. зак, пошто је он код убијенога као свога таста седео и свагда слободан приступ имао, па је се убијени могао мање надати да ће М. то дело учинити, а није се могао бранити ни сачувати да га М. не убије; и најзад
5. апелациони суд требао је да цени и то, да ли се оптуженима и њихово добро владање пре учињенога дела може узети за олакшавну околност из тач. 4. § 59. крив. зак, кад су ови по убиству везали убијенога за гушу, однели и у Мораву га бацили, из чега се даје извести да су они са свим покварени и неваљали људи.

С тога, а на основу § 271. крив. пост, касациони суд ништи наведену пресуду тога суда и т. д.

Ове примедбе касационог суда апелац. суд није усвојио, већ је дао следеће противразлоге:

1-ву тач. зато:

Кад је признање оптуженог К. пред истражном влашћу узето као доказ о кривици његовој, а доцније порицање тога признања на претресу пред судом узето као невредеће, јер ничим није доказао да му је исто силом изнуђено, – онда му то признање има служити и у олакшицу његове кривице, па зато је и узето као олакшавна околност из тач. 7. § 59. крив. законика.

2-гу тач. зато:

Тиме, што је оптужени М. убио свога таста, код кога је седео и живео на његовоме – убијенога – имању, није погазио више дужности, јер кад законом није стављено у дужност зету да свога таста мора поштовати и пазити, дакле, кад такве дужности према њему нису законом предвиђене нити их је он имао, следствено је да их убиством није могао ни погазити, те да би му се то могло узети у отежање кривице из § 65. тач. 4. крив. зак, нарочито зато, што је §§ 108. и 120. грађ. зак. прописано, која су то лица према којима се ова дужност има вршити.

3-ћу тач. зато:

Што се спремање и размишљање оптужених налази у самој квалификацији дела, пошто је исто извршено хотично и с предумишљајем, те се исто према оптуженима не може узети и као отежавна околност из тач. 1. § 65. крив. зак.

4-ту тач. зато:

Што се живљење оптуженог М. код убијенога не односи на случај предвиђен у тач. 3. § 65. крив. зак, те да би му то у отежање кривице ишло, пошто он није морао код убијенога седети, јер није његов син, него му је згодније било да тако живи, и то се не може узети као да је се убијени могао мање надати да ће оптужени ово дело учинити; и

5-ту тачку зато:

Што се из радње оптужених, што су по убиству П. Везали и у Мораву бацили, не може извести, да су они са свим неваљали и покварени људи, јер су то учинили из бојазни, што су тиме хтели себе да сачувају од казне, те према томе и пошто су пре учињенога дела били доброга владања исто им има и служити у олакшицу кривице по § 59. тач. 4. крив. зак. (2. децембра 1893. год. бр. 2533).

Касациони суд у оптој седници 16. децембра 1893. год. бр. 8964 одржао је у снази примедбе свога I одељења.

Из овога решења опште седнице касационог суда излази, да је законодавац у тач. 4. § 65. крив. зак. поставио један општи принцип, начело, правило, и да није законом предвиђено према коме ће се лицу повреда више дужности сматрати као отежавна околност из тач. 4. § 65. као што то апелациони суд узима, већ је остављено судији да у конкретном случају према сродству лица, целокупним одношајима њиховим и животу реши, има ли места примени тач. 4. § 65. крив. зак. или не.

Н. М. Р.